

KVALITETSDEKLARATION

Sysselsättning i jordbruket 2023

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

Statistikområde

Sysselsättning i jordbruket

Produktkod

JO0401

Referenstid

Juni 2022 - Maj 2023

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	4
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	10
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	11
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistik om sysselsättningen i jordbruket ingår som en del i de EU-reglerade Strukturundersökningarna. Undersökningar av strukturen i jordbruket ska enligt EU:s regelverk genomföras tre gånger under en tioårs-period i samtliga medlemsländer. Var tionde år ska strukturundersökningarna i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2018/1091 genomföras som totalundersökningar. Det innebär att samtliga jordbruksföretag i samtliga medlemsländer måste besvara undersökningen. En totalundersökning av jordbruket gjordes år 2020 och ska göras igen år 2030.

De mellanliggande åren (2023 och 2026) får medlemsstaterna välja att genomföra en urvalsundersökning istället för en totalundersökning om det är möjligt att möta de precisionskrav som förordningen ställer avseende djur och grödor på NUTS2- samt NUTS1-nivå. NUTS2-nivå innebär en indelning av län i 8 grupper, medan NUTS1-nivå innebär länsammanslagning till 3 grupper. EU förordningen reglerar bland annat vilken population och vilka variabler som ska undersökas, samt vilken täckningsgrad och kvalitet som den statistik som samlas in ska ha. Avidentifierade uppgifter för varje företag som undersöks redovisas till kommissionen.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistik om sysselsättning i jordbruket är betydelsefull ur många hänseenden. Både nationellt och inom EU används statistiken till att bland annat följa den långsiktiga utvecklingen inom jordbrukssektorn. På samma sätt kan statistiken till exempel användas som underlag för analyser inför kommande jordbrukspolitiska beslut. Exempel på områden där statistiken används är analyser av jordbrukssektorns bidrag till sysselsättningsgraden som är en viktig faktor i medlemsländernas och unionens ekonomiska utveckling. Andra viktiga aspekter är jämställdhet och landsbygdsutveckling. Indirekt används statistiken genom att internationella organisationer såsom FAO och OECD använder sig av kommissionens statistik.

I Sverige används undersökningens resultat bland annat av Näringsdepartementet, Jordbruksverket, länsstyrelser, kommuner, branschorganisationer, enskilda företag med flera.

1.2 Statistikens innehåll

Denna statistik redovisar antal sysselsatta inom jordbruket 2023 efter olika indelningar samt driftsledarens högsta lantbruksutbildning. Statistiken baseras på en enkätundersökning till jordbruksföretag.

De storheter som uppskattas är:

- Antal sysselsatta i jordbruk under perioden juni 2022- maj 2023,
- Antal årsverken (Annual Working Units, AWU) i jordbruk under perioden juni 2022 - maj 2023,
- Antal personer med sysselsättning utanför jordbruket under perioden juni 2022 - maj 2023,
- Högsta slutförda lantbruksutbildning för driftsledare.

1.2.1 Objekt och population

Med jordbruksföretag avses en inom jordbruk, skötsel av lantbruksdjur eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning. Med företagare avses den person som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten på jordbruksföretaget.

Den population som statistiken ska belysa utgörs av samtliga jordbruksföretag i landet som på räkningsdagen 1 juni 2023 uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade mer än 2,0 ha åkermark,
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark,
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal,
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta,
- innehade djurbesättning som omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 suggor eller 50 grisar, eller minst 20 får och lamm, eller minst 1 000 fjäderfä (inklusive kycklingar).

1.2.2 Variabler

De variabler som redovisas är:

- Antal sysselsatta,
- Antal årsverken,
- Antal jordbruksföretag,
- Högsta slutförda lantbruksutbildning för driftsledare.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av totaler såsom antal sysselsatta, antal årsverken, antal jordbruksföretag samt antal driftsledare med högsta utbildningsnivå baserat på lantbruksutbildning. Skattningar av totalerna och osäkerheten i skattningarna redovisas i form av medelfel.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Antal sysselsatta och antal årsverken (AWU) redovisas efter följande indelningar:

- Region (län och produktionsområde)
- Storleksgrupper (åkermark och jordbruksmark)
- Sysselsättningsförhållanden
- Kön
- Ålder
- Arbetstid

Antal driftsledare med respektive högsta lantbruksutbildningsnivå redovisas efter följande indelningar:

- Driftsledarens kön
- Driftsledarens ålder
- Företagens driftsinriktning

Samtliga uppgifter redovisas i Jordbruksverkets [statistikdatabas](#).

1.2.5 Referenstider

Sysselsättningsuppgifterna avser perioden juni 2022 - maj 2023.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

I denna statistik förekommer täckningsfel, bortfallsfel, mätfel, modellfel och bearbetningsfel. Av dessa fel torde i första hand modellfel påverka tillförlitligheten i statistiken. Felen kan i vissa fall ha betydande inverkan på statistikens tillförlitlighet. För alla värden har medelfel beräknats. I de fall medelfelet överstiger 35 % av skattningen redovisas varken skattningen eller medelfelet på grund av för hög osäkerhet.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken är behäftad med urvalsfel, täckningsfel, mätfel, bortfallsfel, modellfel och bearbetningsfel. Av dessa felkällor utgör bortfallsfelet den största källan till osäkerhet i skattningarna.

Som mått på precisionerna anges de relativa medelfelen uttryckt i procent. Medelfelen avspeglar främst urvalsfel och effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom bortfallsfel eller mätfel.

Med hjälp av medelfelet beräknas konfidensintervall enligt följande exempel:

För det skattade antalet sysselsatta om 166 335 och ett medelfel om 1 % kommer konfidensintervallet $166\,335 \pm 1,96 \times 1\% \times 166\,335$, alltså intervallet 163 074 – 169 596, att innefatta det verkliga antalet sysselsatta i 95 % av fallen om skattningen upprepas med samma förutsättningar.

Medelfel redovisas i [statistikdatabasen](#). Om medelfelet är 35 % eller högre redovisas varken värde eller medelfel.

2.2.1 Urval

Förutom statistiken avseende driftsledaren som bygger på en totalundersökning, baseras statistiken om sysselsättningen i jordbruket på information från ett urval av företagen i rampopulationen.

Sysselsättning i jordbruket 2023 var en urvalsundersökning. De 61 477 företagen som ingick i urvalsramen stratifierades i sammanlagt 141 olika stratum efter arealer och antal djur enligt senast kända uppgift eller antal djurplatser enligt djurregistret för nya företag. I 46 av stratumen gjordes totalurval. Detta var i stratum med företag med många djur av någon eller några kategorier samt i vissa specialstratum. I resterande stratum gjordes ett slumpmässigt urval. Totalt valdes cirka 21 000 jordbruksföretag ut som fick en mer omfattande blankett, där vi bland annat ställde frågor om sysselsättning.

Den slutliga populationen blev 56 171 jordbruksföretag, eller 91,4 % av hela utskickspopulationen.

2.2.2 Ramtäckning

Övertäckning förekommer inte, medan undertäckning förekommer om uppdateringen av jordbruksföretag i rampopulationen inte har blivit komplett. Rampopulationen utgörs av LBR. Ramen för 2023 års undersökning består av LBR 2022 kompletterat med information från framför allt Jordbruksverkets register över arealbaserade stöd 2023 (IAKS) och Nötkreatursregistret 2023 (CDB). Andra källor som har använts för uppdatering av rampopulationen är till exempel resultat från mellanliggande statistiska undersökningar samt Jordbruksverkets register över produktionsplatser för djur och SCB:s företagsregister.

2.2.3 Mätning

Via enkätundersökning inhämtas uppgifter om antal sysselsatta inom svenskt jordbruk fördelat på jordbruksföretagare, maka/make/sambo, övriga familjemedlemmar, andra stadigvarande sysselsatta samt tillfälligt sysselsatta. Uppgifter om driftsledarens högsta lantbruksutbildning hämtas via samma enkätundersökning samt via utbildningsregistret som finns hos SCB. Mätfel förekommer i den grad uppgifterna i enkätundersökningen är felaktiga. I enkätundersökningen görs kontroller dels av inlästa värden genom verifiering, dels i efterhand av avvikelser från förväntade värden.

En typ av mätfel utgörs av minnesfel. Risken finns att den som svarar på blanketten glömmer att redovisa alla anställda, redovisar för många anställda eller lämnar felaktiga uppgifter om arbetstid. En annan typ av mätfel utgörs av specifikationsfel. För uppgiftslämnaren kan det vara svårt att exakt dra gränsen mellan stadigvarande och tillfällig sysselsättning eller mellan sysselsättning i jordbruket och i närliggande verksamhet, exempelvis skogsbruket.

Gällande driftsledarens högsta lantbruksutbildning är en typ av mätfel att frågan besvaras med uppgifter om högsta utbildning i stället för högsta lantbruksutbildning.

2.2.4 Bortfall

Av de cirka 21 000 som vi skickade ut undersökningen till har vi haft kontakt med ungefär 20 200. I utskickspopulationen var det en övertäckning då vissa företag inte uppfyllde de trösklar som definierar populationen.

Utöver detta tillkommer partiellt bortfall då respondenten antingen inte svarat alls på avsnittet om sysselsättning eller inte besvarat alla frågor i avsnittet om sysselsättning. De frågor som inte är besvarade på grund av partiellt bortfall har imputerats. Om uppgifter helt saknats i sysselsättningsavsnittet har hela avsnittet imputerats med hjälp av uppgifter från ett företag av liknande storlek och med liknande förhållanden. Om uppgifter för enskilda variabler saknats, till exempel antal arbetstimmar för en eller flera personer på ett företag, har ett antal olika metoder använts för att fylla i uppgifter där de saknats. Exempelvis används det standardiserade arbetsbehovet för att kunna uppskatta arbetstiden och personnummer för ålder och kön där detta varit möjligt.

Frågan gällande driftsledarens högsta utbildningsnivå ingick inte i undersökningen 2023. Istället imputerades värden från utbildningsregistret samt tidigare års undersökningar.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel kan förekomma men bedöms ha mycket liten inverkan på statistikens kvalitet. Bearbetningsfel kan påverka enskilda företags uppgifter, men bedöms förekomma i mycket begränsad utsträckning och enskilda fel bedöms vara relativt obetydliga.

2.2.6 Modellantaganden

Vid såväl svarsbortfall som partiellt bortfall har värden imputerats baserat på liknande företags uppgifter eller tidigare kända värden för respektive företag. Vid imputering görs antagandena om att företag med samma driftsinriktning, storlek och geografisk hemvist har likartad verksamhet, samt att enskilda företags verksamhet inte förändras nämnvärt över tid. Modellantagandena bedöms ha liten inverkan på statistikens tillförlitlighet.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Statistiken utgör slutliga skattningar av samtliga målstorheter. Någon preliminär statistik om sysselsättningen publiceras inte.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

12 månader. Undersökningen skickades ut i juni 2023 och statistiken publicerades i juni 2024.

3.2 Frekvens

Undersökningar om sysselsättning i jordbruket kommer närmast att göras avseende år 2026 och publiceras under 2027.

3.3 **Punktlighet**

Statistiken var planerad att publiceras den 4 juni 2023, i enlighet med publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik. Publiceringsdatum senarelades dock till den 13 juni 2021.

4 **Tillgänglighet och tydlighet**

4.1 **Tillgång till statistiken**

Statistiken publiceras i Jordbruksverkets [statistikdatabas](#), och i en statistikrapport. Statistiken redovisas även i Jordbruksstatistisk sammanställning på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se/statistik.

Uppgifterna skickas också till EU:s statistikorganisation Eurostat som i sin tur publicerar dessa i sin databas.

4.2 **Möjlighet till ytterligare statistik**

För tillgång till ytterligare statistik och specialbearbetningar av materialet görs förfrågningar till Jordbruksverkets statistikenhet (se kontaktuppgifter nedan).

4.3 **Presentation**

Statistiken presenteras i form av tabeller, figurer och kommenterande text.

4.4 **Dokumentation**

Denna kvalitetsdeklaration samt Statistikens framställning utgör dokumentation av undersökningen.

5 **Jämförbarhet och sam användbarhet**

5.1 **Jämförbarhet över tid**

Observera att ökningen av antalet jordbruksföretag och antalet sysselsatta i jordbruket mellan 2003 och 2005 bör tolkas med försiktighet. Den EU-reform från 2003 som infördes i Sverige 2005 innebar att stora delar av det tidigare stödkomplexet ersattes av systemet med samlat gårdsstöd, vilket ledde till en ökning av antalet företag i LBR. Detta innebär inte att den faktiska strukturen och sysselsättningen i jordbruket förändrats på motsvarande sätt.

Definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrades år 2010 för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, vilka inte fullt överensstämmer med de svenska avgränsningarna. Från och med 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de tidigare svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna för år 2010 och senare inte är fullt jämförbara med föregående års siffror.

Den största skillnaden mellan den tidigare svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de tidigare, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,01 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,0 hektar jordbruksmark. I LBR 2010 används därför en avgränsning på mer än 2,0 hektar åkermark eller minst 5,0 hektar jordbruksmark. För en jämförelse mellan de olika avgränsningarna, se tabellen

nedan. Med de tidigare, svenska avgränsningarna innehöll LBR 68 150 företag 2010. Med den nuvarande avgränsningen innehöll LBR 71 091 företag. Således gjorde den nuvarande avgränsningen att LBR ökade med ca 3 000 företag. Dessa företag återfanns i stort sett bara i storleksklassen företag med 2,0 hektar åkermark eller mindre.

Tabell 1. Jämförelse av avgränsningar i LBR 2010

Tidigare, svenska LBR	EU:s avgränsningar	Nuvarande avgränsningar i LBR
68 150 företag	63 711 företag	71 091 företag
2,0 ha åkermark		2,0 ha åkermark
	5,0 ha jordbruksmark	5,0 ha jordbruksmark
	1,0 ha permanenta utomhusgrödor (fruktträd, plantskolor osv.)	
0,25 ha frilandsareal av trädgårdsväxter	0,5 ha andra utomhusodlingar (grönsaker, jordgubbar osv.)	0,25 ha frilandsareal av trädgårdsväxter
200 kvm växthusyta	0,1 ha växthusgrödor	200 kvm växthusyta
	0,1 ha blommor och andra dekorativa grödor	
50 mjölkkor		
250 nötkreatur	10 nötkreatur	10 nötkreatur
250 grisar	50 grisar	50 grisar
50 suggor	10 suggor	10 suggor
50 tackor	20 får	20 får
1 000 fjäderfä	1 000 fjäderfä	1 000 fjäderfä

Sysselsättningsundersökningen 2013 och 2016 skiljde sig något jämfört med 2010 års undersökning. År 2010 fick alla enskilda företag frågor om sysselsättning i jordbruket, och ett mindre urval av företagen fick en mer omfattande blankett med frågor om sysselsättning utanför jordbruket och om sysselsättning i kombinationsverksamhet. År 2013, 2016 och 2020 fick bara ett urval av de enskilda företagen frågor om sysselsättning. Dessa besvarade samma frågor som de som fick en mer omfattande blankett 2010. Till skillnad från 2013 och 2016 undersöktes driftsledarens utbildning hos samtliga enskilda företag år 2010 och 2020. Inga juridiska företag fick frågor om sysselsättning i kombinationsverksamhet eller sysselsättning utanför jordbruket, varken 2010, 2013, 2016 eller 2020. År 2020 fick även juridiska företag, liksom enskilda företag, frågor om driftsledarens utbildning. Statistik om driftsledarnas utbildningsnivå har inte publicerats tidigare, men publiceras från 2013 i samband med årets rapport. Äldre statistik finns inte att jämföra med.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan de olika redovisningsgrupperna är god.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Statistiken är jämförbar med annan officiell statistik producerad av Jordbruksverket. Jämförbarheten torde även vara god med motsvarande statistik från övriga EU-länder.

5.4. Numerisk överensstämmelse

-

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik (SOS).

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, det vill säga information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning (2016/679).

C Bevarande och gallring

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål.

Jordbruksverket bedömer att de enkätuppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99), förordningen om den officiella statistiken (SFS 2001:100) och Jordbruksverkets föreskrifter om statistisk undersökning avseende strukturen i jordbruket (SJVFS 2020:3).

E EU-reglering och internationell rapportering

Denna statistik baseras på en undersökning som regleras genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2018/1091 av den 18 juli 2018 om integrerad statistik över jordbruksföretag och om upphävande av förordningen (EG) nr 1166/2008 och (EU) nr 1337/2011.

EU-regleringarna styr undersökningens variabeldefinitioner samt tidsramen för genomförande. Regleringarna innebär också att stora delar av den statistik som publiceras i denna rapport även rapporteras till EU-kommissionen (EU:s statistikkontor; Eurostat).

F Historik

Sedan lång tid tillbaka genomförs årliga statistiska undersökningar i Sverige för att redovisa jordbrukets struktur i juni månad. Undersökningarnas omfattning varierar. Vissa år berörs samtliga jordbruksföretag av undersökningarna medan enbart ett urval av jordbruksföretag berörs andra år.

Uppgifterna som samlas in ställs årligen samman i Lantbruksregistret, LBR. Fram till och med år 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in av SCB via pappersenkäter. Från och med år 2000 är Jordbruksverket ansvarig myndighet. I och med det har även administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter. Jordbrukarna behöver på så sätt inte lämna samma uppgifter mer än en gång.

Sysselsättningsstatistiken för 2023 bygger på uppgifter i Lantbruksregistret (LBR) som omfattar samtliga jordbruksföretag i landet. Av de 61 477 jordbrukare som fick strukturundersökningen i juni 2023, fick 21 001 frågor om sysselsättning inom jordbruket.

G Kontaktuppgifter

Typ	Uppgift
Statistikansvarig myndighet	Jordbruksverket
Kontaktinformation	Jesper Fransson
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	036-15 50 79